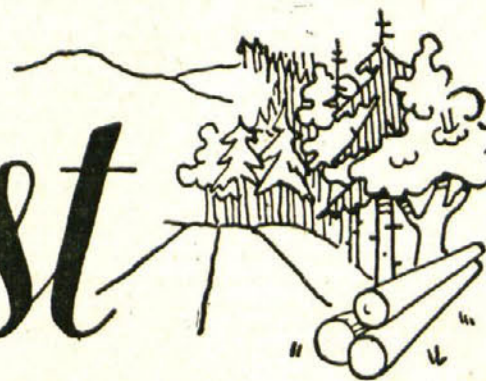

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV ČRNOMELJ, NOVO MESTO IN TREBNJE

LETO I. — STEV. 37

NOVO MESTO, 4. novembra 1950

Izhaja tedensko

Člani Zveze borcev za 10. obletnico OF

Na rednem mesečnem sestanku članov ZB v Novem mestu smo razpravljali tudi o načrtu, ki ga je sestavil mestni odbor ZB v zvezi s proslavo desete obletnice ustanovitve OF. Delovni načrt naše organizacije je seveda sestavni del vseh priprav same Osvobodilne fronte za njen zgodovinski praznik.

Marsikaj bo treba narediti. Predvsem — enkrat za vedno zajeti v organizacijo vse, ki imajo pogoje za članstvo v ZB. O tem smo že mnogo razpravljali — dokončno uredili pa še vedno ne... Pomenili smo se o prekopu borcev, ki so zdaj še pokopani po raztresenih njivah na področju mesta, bodo pa našli zadnji dom pod veličastnim spomenikom, ki bo stal na vrhu Marofa. Načrte bo izdelal rojak tov. inž. arh. Mušič. Marsikje bo treba odkriti spominske plošče — na Kobetovi hiši, kjer je bil prvi sestanek OF za Dolenjsko, na mestu ustreljenih žrtev, na Metropolu, kjer je bila prva ilegalna tiskarna in še kje. Napisati bo treba spomine naših članov iz let okupacije in ljudske revolucije, ki nam je prinesla svobodo. Če tega ne bomo storili zdaj, po petih letih, bo čez nekaj let že marsikaj pozabljeno. Posnemati bi morali tov. Rozo Peroci, ki je napisala že pred leti skoraj 1000 strani raznih spominov in opisov najrazličnejših dogodkov iz ustanavljanja in borbe OF in naših borcev, ter jih oddala tov. Pirkoviču za njegovo delo o Dolenjski v narodno osvobodilni borbi. Zdaj, v jeseni in pozimi, bo treba zapisati spomine tudi o vseh tistih članih ZB, ki so ogromno prispevali in žrtvovali za OF in partizane, pa niso o tem še nikdar nič zapisali. Potomcem moramo ohraniti čim bolj verno sliko usodnega zgodovinskega časa, ko so bile izredno pomembne tudi stvari, ki se nam danes zdijo malenkostne.

Zveza borcev bo nadalje — je rečeno v načrtu dela — pomagala utrjevati organizacijo OF v vsem njenem delu. Člani ZB morajo biti najboljši člani Osvobodilne fronte — pri delu, plačevanju članarine, pri kulturno-prosvetnem delu, skratka povsod.

To — in še marsikaj — je v delovnem načrtu novomeške organizacije ZB. Da bi prispevali čim več za dostojno proslavo 10. obletnice ustanovitve OF, smo na sestanku tudi sklenili, da bomo tekmovali s krajevnimi organizacijami v Zužemberku, St. Jerneju in Dol. Toplicah v izpolnjevanju postavljenega delovnega načrta, ki bo poslan tem trem zvežam.

Pozabili tudi nismo na prostovoljno delo — le da o tem ne moremo veliko poročati. Spomnili so bile dane lepe obljube, zdaj ko gre jesen v deželo, pa so številke opravljenih ur zelo nizke. Da je tako, ni čudno — večina tovarišev, članov ZB v Novem mestu, na svojo organizacijo vse prerada pozablja. Če pogledaš naše mesečne sestanke, bi moral dati prav tovarišicam, ki pravijo, da obstaja v mestu Zveza bork, ne pa borcev. Zadnjih je prav malo na sestankih, pa tudi na prostovoljnem delu.

Ako hočemo zgodovinski praznik našega ljudstva res počastiti z novimi uspehi, moramo razgibati predvsem tudi mestno organizacijo ZB. Načrt, ki smo ga v sredo postavili, je stvar časti nas vseh — ne pa morja samo odbora ZB. Na to naj bi mislili člani Zveze borcev Novega mesta, ki jih je čez 260...

Za sledijo brezvestnih in nepoštenih odbornikov po zasluženo kazen

Imamo krajevne ljudske odbore, ki vestno, skrbno in z velikim požrtvovanjem izpolnjujejo odgovorne naloge, ki jim jih nalaga borba za lepšo bodočnost nas vseh. Lastne obvezne oddaje izpolnjujejo pravočasno in dajejo s takimi primeri lep vzgled vsem prebivalcem v KLO. Najdemo pa še vedno odbornike KLO, ki s podtalnim, pa tudi javnim rovarjenjem vzpodbujajo tudi ostale kmete, da se upirajo oddaji. Posledice takega dela bomo nanizali v nekaj primerih. Naj služijo vsem tistim, ki nasedajo sovražnemu govorjenju in pokažejo komu se naj zahvalijo za kazen, ki so jo po vsej pravici zaslužili.

Vedo naj tudi, da je udarec letošnje suše posebno v drugih republikah zelo hud in da so odredbe, ki so jih dobili v zvezi s prehrano vsega prebivalstva, od zvezne vlade, zato izdane, da na najboljši način preprečimo pomanjkanje, ki bi znalo zaradi površnosti nastati neke spomladi. Do tega ne bo prišlo, ker se od vsega delovnega ljudstva po tovarnah, podjetjih in ustanovah zahteva največja varčnost v vsakem pogledu, prav tako pa se bo zahtevalo tudi od vseh kmetov, pa tudi od tistih, ki nasedajo brezvestnim ljudem, da izpolnijo svojo dolžnost do skupnosti.

Pa poglejmo nekaterim stricem, ki ovirajo gladko pot naši prehrani, v oči!

Ledena pot ne pelje do cilja

Zanimiv primer protiljudskega odbornika KLO imamo v Globodolu v novomeškem okraju. Ko so na KLO Globodol dobili od OLO Novo mesto za svoje območje plan vozniškov za prevoz lesa iz državnih gozdov, so se odborniki, med katerimi je bil tudi odbornik (sedaj bivši) Strajnar Ignac, sestali, da ga razdele med kmete, ki imajo konje in vozove. Vsa stvar je kar lepo tekla. Pa se je »ojunačila« Strajnar in na vestno delo ostalih odbornikov takole govoril med ljudmi:

»Kar naj razbijajo plan prevoza lesa — jaz jim bom razbil pa glave!»

Prav tako je povedal odbornikom na sestanku, da so neumni, če poslušajo odločbe OLO Novo mesto in da naj tako dolgo odlašajo z izpolnitvijo obveznih oddaj, dokler se ne bodo na OLO naveličali pošiljati plane.

Aktiviste OLO, ki so prihajali v Globodol v zvezi z odkupi, je nahrulil: »Jaz ne bom nikdar pomagal pri odkupih, ker ste vi zato poslani k nam, da kradete!»

Takole je bilo s Strajnarjem iz Globodola. Ima pa Strajnar več pobratimov v drugih KLO. V posebnem sorodstvu je s KLO Prekopa. Tam sta se »razšopirila« Crtalič Franc in Meteljko Alojz, oba bivša odbornika. Med ljudmi sta širila najrazličnejše neresnične vesti in jih z besedami: »Ne bom oddal belega žita, ne bom izpolnil obvezne oddaje!« — zapeljevala, da je temu prišepetavanju nasedlo več tamkajšnjih kmetov, da niso izpolnili svoje dolžnosti do skupnosti.

Ignac Blatnik iz Smihela pri Zužemberku se je menda od svojega priimka navzel boleznj blatenja. Govoril je, da je današnja oblast v državi oblast hudiča in da naj tako oblast hudič vzame. Tako je govoril kmetom v svojem kraju in aktivistom OLO Novo mesto. Prav tako, kot drugi protiljudski škodljivci, je bil tudi Blatnik kaznovan od Okrajnega sodišča s kaznijo odvzema prostosti.

Kljub temu pa jim je uspelo, da je nekaj kmetov skrenilo s prave poti na ledeno stezo in s tem zdrknilo po kazen, ki jih bo verjetno za vedno spametovala in jih naučila, da je treba misliti na vse, ki vsakodnevno

žrtvujejo kar le morejo za našo boljšo bodočnost.

V njihove zanjke so se vjele žrtve

Kristina Stroj in je sledila Crtaliču. Čez 400 kg belih žit ni hotela oddati. Zaslužila je tri mesece odvzema prostosti.

Franc Colarič tudi dela družbo Strojini zaradi 500 kg neodanih belih žit. Tudi on se bo lahko tri mesece zahvaljeval Colariču in Meteljku za dar, ki sta mu ga ta dva škodljivca »zaigrala« sedaj na zimo, ko bi lahko v miru doma počival.

Franc Cekuta je tretja žrtev v Prekopi. 400 kg neodanih belih žit mu je naložilo 3 mesece odvzema prostosti.

Vsi trije so iz KLO Prekopa.

Četrtri iz KLO Prekope je France Jordan, ki se je že lani upiral oddaji in bil tudi zato kaznovan. Lanskoletna kazen ga ni v dovoljni meri izučila. Letos je določena komisija, ki je bila zaradi tega odrejena, ker ni hotel Jordan oddati obvezne oddaje belih žit, ugotovila po hektarskem donosu, da bi njemu ostalo, če bi zadostil oddaji, spravil žito za seme in žito za sebe in družinske člane. Še 600 kg belih žit!

Kako velik špekulant in saboter je Jordan, se vidi tudi po tem, ker so merodajni organi konec maja letošnjega leta našli pri njem 250 kg belih žit, kar dokazuje, da je imel Jordan ob času žetve tako veliko količino prikritega belega žita še iz lanskega

Okrajna partijska konferenca v Črnomlju

V Črnomlju je bila redna letna partijska konferenca. Konferenci sta prisostvovala tudi organizacijski sekretar CK KPS tov. Lidija Sentjunc in sekretar oblastnega komiteta tov. inženir Levstik.

Poročilo o tekočih gospodarskih in političnih nalogah Partije je podal tov. Janez Zunič, sekretar okrajnega komiteja, o notranjem organizacijskem stanju Partije v okraju je poročal organizacijski sekretar tov. Molek Frenk. Po referatih so delegati konference razpravljali o uspehih dela partijskih organizacij na terenu. Tovariš iz delovne zadruga na Stražnjem vrhu je govoril o napakah dela v KLO. Ker ni nudila KP pomoči, ni moglo biti uspeha. Ravno tako je poročal tov. Nemanič Zeno o delu KLO Lokvica. Tam so morali tudi nekaj močnejših kmetov zapreti, ker niso hoteli zadostiti obvezni oddaji. Obenem je govoril tudi o tistih dobrih kmetih, ki se zavedajo svoje dolžnosti in pravočasno oddajo svojo predpisano količino. Tovariš iz Suhora je govoril o uspehih in neuspehih dela krajevne ekonomije, ter o špekulantskih nagibih nekaterih čla-

leta. Vse to pove, da bi lanskoletno oddajo lahko izpolnil brez žrtve.

Blatniku iz Smihela pri Zužemberku je verjetno nasedel Novak Stane iz Zužemberka. Tudi on ni hotel oddati nekaj čez sto kilogramov belih žitaric. Ko je bila na njegovem domu izvršena administrativna izvršba, jo je Novak mahnil z vozom na zbirališče, in tam enostavno vzel, odnosno ukradel dve vreči žita. Krajo mu je hotel preprečiti uslužbenec odkupnega podjetja, tov. Boltar, nakar ga je Novak dvakrat z bičem udaril, tako da se je moral Boltar zateči k zdravniku. Vse to ni bilo dovolj razburjenemu Stanetu, ki je že bil enkrat kaznovan. Nekaj niže v dolini je ustavil konje in še drugega uslužbenca udaril z besedami: »Ti, k.... si bil tudi zraven pri izvršbi!«

Deset mesecev zapora bo Novaku verjetno ohladilo kri.

V bližnji bodočnosti se bodo morali zagovarjati še sledeči kmetje zaradi neizpolnjevanja obvezne oddaje:

Jožefa Andrejčič, Janez Svigelj, Anton Komljanc, Janez Kocjan, Franc Mlakar, Anton Mlakar, vsi iz KLO Skocjan in vsi tisti kmetje-saboterji, ki bi šli po zgledu navedenih.

Naše ljudstvo, ki vsakodnevno prenaša različne žrtve v borbi za izpolnitev petletnega plana, z največjim zadoščenjem spremlja delo Okrajnega sodišča, ki zaslužno kaznuje oviralce naše prehrane.

Za danes smo našli nekaj imen, sledila bodo še druga, upamo pa, da bodo tisti redki, ki se še upirajo oddaji, spregledali, izpolnili obvezno oddajo in storili dolžnost, kakor to dela milijon delovnih ljudi širom naše države.

nov ekonomije. Drugače sta krajevni komitee Suhor in Metlika med najboljšimi v okraju. O studiju in pravilnem delu partije na terenu je govoril predsednik delovne zadruga iz Metlike, ravno tako o problemih združništva. O šolstvu in kulturno-prosvetnem delu je govoril tov. Kunaver, učitelj iz Gradaca. Tudi ostali delegati so v razgovoru prikazali delo in uspehe ter neuspehe partijskih organizacij na terenu. Nadalje so tudi ugotovili, da se je posvečalo premalo pažnje sprejemanju kandidatov in novih članov partije.

Ob zaključku je govorila tov. Lidija Sentjunc o nalogah partije pri varčevanju in pravilni preskrbi. Tov. Levstik pa je govoril o gospodarstvu in posameznih panogah, ki imajo v Beli Krajini pogoje za razvoj.

Konferenca je izvolila nov komitee ter revizijsko komisijo in sprejela vrsto sklepov za delo v partijskih organizacijah. Poslali so tudi resolucijo CK KPS in Koroškim Slovencem ob priliki tridesetletnice krievnega plebiscita.

Regina.

Zadružna ekonomija v Dolenjskih toplicah vzorno napreduje

Zadružna ekonomija v Dol. Toplicah šteje komaj eno leto svojega delovanja in že more pokazati prav lepe uspehe. Čeprav ima le malo delovne sile na razpolago, vendar si zna pomagati z udarniškim delom in s pomočjo prostovoljnega dela invalidov ter od časa do časa tudi s pomočjo vojske, ki ji gre na pomoč z vprežno živino, zlasti ob setvi, oranju itd. Vse poljske pridelke, ki so bili kljub suši še kar bogati, je ekonomija pravočasno pospravila. Opravila je tudi že veliko jesenske setve, zadnja setev pa se vrši te dni. Posejala bo 6 ha žit, od tega 4 ha pšenice, ostalo pa rži, ječmena in ovs. Pridelke

krompirja je bil zelo izdaten. Večje količine krompirja je ekonomija že oddala vojski, razdelila med člane in delovno silo, večja količina je namenjena za semenski krompir, ker je izborne kakovosti, ostalo pa bo oddala za skupnost.

Ekonomija ima sedaj 2 para konj, 4 žrebete, 3 krave ter biku plemenjaka, ki je prejel prvo nagrado pri licenciranju. Člani ekonomije skrbijo tudi za zudostno krmo čez zimo, zato imajo v načrtu še to leto, da si zgradijo silos, ki bo ustrezal dejanskim potrebam.

Izvrstna organizacija – dober odkup krompirja v Žužemberku

Za odkup so se uslužbenci KZ Žužemberk izvrstno pripravili. Plan so si razdelili prav posrečeno, tako da je odkup potekal nemoteno, brez zastoja, brez gneče. Ze prvi dan so odkupili 50% po planu obvezne odaje. Tudi drugi dan se je lepo razvijal odkup, da so skoraj v celoti odkupili ves krompir. Za tak uspeh se, je potrebno zahvaliti tov. poslovodji Podboju Jožetu in predsedniku KZ tov. Grčarju. Res da je letos suša občutno škodila večjemu pridelku krompirja, so se pa kmetje v polni meri zavedali svojih nalog napram skupnosti, zato so v izdatni meri priskočili in pomagali tistim, ki danes strežejo strojem v tovarnah. Kmetje KLO Žužemberk so z malimi izjemami vozili res kakovosten, zdrav in debel krompir, tako da ga je bilo veselje gledati. Lahko se je zadovoljno smejal tov. poslovodja Podboj, ki je dejal, da tako lepega krompirja kljub suši že zlepa ni videl, da kmetje niso nič tarnali in da so vozili lepo izbrano in zdravo blago. V pretežni večini vozijo bel krompir, ki je lep, manj vozijo rdečega, ki je letos slabše obrodil. Veliko je bilo tudi kmetov, ki so pripeljali več krompirja, kot ga je bilo potrebno po obvezni oddaji. Ko sem opazoval hiter odkup krompirja, ki je tekel kakor po maslu, so med tem pripeljali vrhane koše lepih zbranih gomoljev najbolj trdni in veliki kmetje. Posebno so se izkazali: Smrke Jože iz Žužemberka, ki je pripeljal krasen izbran krompir vrste »rožnik«; vreden je bil obdovohaja. Nadalje Vidmarjeva iz Gradenca, katere krompir ni nič zaostajal za Smrketovim, bil je debel in gladek kot kurja jajca. S parom konj je komaj privlekel Lujči Roje iz Žužemberka, bel, debel krompir, da ga je bilo veselje gledati, pa tudi drugi niso zaostajali. Nobene

reklamacije ali ugovora — kaj še, da bi koga zavrnilo. Lahko sta se smejala Podboj in Grčar, ko so se polnila skladišča z lepim odkupljenim pridelkom.

»Ni pa šlo vse tako, kot bi moralo iti«, je zamišljeno dejal poslovodja. »Okrajno odkupno podjetje v Novem mestu je obljubilo dovolj gajbic, da ne bi pretresali večkrat krompir, ker se preveč poškoduje. Prihranili bi precej na času, denarju, ko bo potrebno ponovno napolnjevati gajbe. »Veš, Jože, res je tako, pa bodi potolažen. V Novem mestu še vedno radi »mečkajo«, njih ne zanima ali dobi potrošnik res kakovostno blago; nič drugega jih ne briga, samo da je plan količinsko izvršen in gotovo! Pa ni tako, če to mislijo, se trpko motijo. Vidiš, zato niso imeli skrbi, da bi dobili dovolj gajbic!«

Pravo nasprotje pri oddaji krompirja je pokazal KLO Smihel pri Žužemberku. Kmetje so vozili slab, droban krompir, ki ga morajo poslovodje zavržati. Koliko je tarnjanja in govorjenja, da ga je uničila suša! Tu bo potrebno krepko zavirati rokave, da se plan odkupa v KLO Smihel v celoti izpolni. Nikakoli izgovori ne drže, če znajo prebivalci KLO Smihel na vse pretege in na skrivne načine vlačiti košare in vreče polne lepega krompirja v Ljubljano, kjer svoje pridelke prodajajo po visokih cenah. Upamo, da bodo tudi pošteno izvršili oddajo krompirja, saj se jim lahko pripeti nevspešnost, ki jim bo za vedno ubila željo, da bi vlekli delovno ljudstvo za nos.

Vsem, ki so vložili v odkup toliko truda, vse priznanje, drugim za vzgled. Okrajnemu odkupnemu podjetju pa javno grajujo, da se taki stvari tako ne streže. **Sl. Hotko**

DELAVCI PREVZELI TOVARNO

9. sept. je izvolil delovni kolektiv Tovarne učil delavski svet in upravni odbor, ki je prevzel v upravo mlado podjetje. To priložnost so delavci praznovali slovesno. Ob govorih predsednika sindikalne podružnice tov. Panjana Antona, zastopnika ministrstva prave tove. Menarda Vilka, zastopnika JA v Crnomlju tov. kapetana Milutinovića, zastopnika OK in predsednika OLO tov. Koširja in ravnatelja tovarne tov. Fistra je delovni kolektiv razmišljal o pomenu revolucionarnega zakona, ki izroča upravo podjetij v roke delavcev. S tem so postali delavci šele svobodni, kajti o svobodi bi ne bilo govora, če bi ne imeli vseh pravic do podjetja in njegovega smotrnega razvoja, do gradnje prepotrebni objektov, do nakupa novih strojev, do dviga družbenega standarda, do povečanja kvalitete proizvodnje, do političnega in strokovnega samozaveževanja, do uveljavljanja svojih racionalnih in novatorskih sposobnosti, do zdravega kulturnega oddiha in razvedrila.

Delavec-socialist ve, da je vse, kar je revolucionarnega, a načrtno premišljenega, kar je nujno potrebnega, dosegljivo le s prostovoljno podreditvijo nalogam kolektiva, s prostovoljnim izvajanjem dolžnosti. Teh v tovarni učil ni malo. Politična vzgoja slehernega v podjetju utrjuje socialistično mišljenje, ruši sebično izkoriščevalnost, gradi komunistično moralo. Zavest medsebojne iskrene pomoči, spoštovanja in zaupanja ustvarja zdravo tovarništvo. Strokovna izobrazba, težnja po razširitvi svojega obzora, odkrivanje narave in njenih sil krepi zavest zmogljivosti. Lepo je delavcu, ki prekosi svoj stroj in se zaveda njegove vrednosti. Lepo je vsakemu, ki se izkoplje s pametjo iz drobnih dnevnih zahtev ter si postavi premišljene — napredne cilje. Delovni kolektiv se zaveda dolžnosti o kulturnem oplojanju. Delavec šahist, ljudski tehnik, fizikturnik, pevec ali godbenik, ljubitelj folklorne in odrske umetnosti, delavec slikar lahko uspeva le v socialistični družbi, kjer gradimo zdrave, prostorne delavnice,

moderne tehnične naprave za varno in lažje delo, kjer ni skrbi za bolezen in bodočnost otrok. Kulturne vrednote krepijo voljo in netižo revolucionarni polet, ki je v sedanjih gospodarski borbi nujno potreben. Ob njih dozivljamo smisel življenja in zadovoljstvo nad uspehi. Ob njih se oddahnemo in odpočijemo, iz njih srkamo nove moči. Delavski svet je sklenil, da bo posvetil vsa skrb ureditvi udobnih stanovanj vajencem in prostom, kjer bo možen uspešen pouk in razvedrilo. Pritegnil jih bo v okviru ljudske tehnike k strokovnim razgovorom med pomočniki in mojstri v nadomestilo tega, česar ne morejo dojeti pri enoličnem planskem delu. Delavski svet se dobro zaveda, da so vse navedene dolžnosti osnova delovni disciplini, ki je predpogoj za izvedbo plana, za uspešno proizvodno sodobnih kvaliteten učil. Zaveda se, da je eksperimentalni pouk bližnjica k tehničnemu mišljenju in pomagsoljenju tehnične miselnosti. Vso pozornost bo posvetil tudi predvojaški vzgoji mladincev in njihovem napredku v klubu ljudske tehnike. Budno bo hranjeval srce podjetja, svojo partijsko celico, upošteval njene premišljene nasvete, ker ve, da jih predlagajo ljudje, ki so podredili osebne potrebe koristim družbe in žive le za skupnost, za naravni razvoj v duhu zdravega blagostanja. Ve, da so to najboljši tovariši. Med omenjenimi govori so premišljevali delavci o sedanjih skrbih ljudske oblasti za delovnega človeka, pretresli so politično ozadje informbirojevskih laži in navdušen aplavz maršalu Titu in Komunistični partiji Slovenije in smotrному socialističnemu razvoju FLRJ je dokazal globoko zaupanje našemu političnemu vodstvu.

Nato so delavci glasovali za predlagano kandidatno listo. Izvoljen je bil prvi delavski svet: tov. Panjan Aton, predsednik, Grgurevič Miro, Stefan Josip, Vindišman Martin, Simonič Matija, Jensterle Albin, Grahek Anton, Ovniček Anton, Hribar Jože, Jankovič Stane, Skok Alojz, Brus Stane, Ba-

hovec Ivan, Horvat Boleslava, Florjančič Stane, Raztresen Pavel, Planinc Alojz, Zarkovič Emil in Fister Franc. Naslednjega dne je omenjeni svet izvolil upravni odbor in predsednika tov. Ovnička Antona. Takoj si

zaradi pomanjkanja materiala ali njegove slabe kvalitete presežen v splošno zadovoljstvo odjemalcev. Izdelal bo proizvodni plan za leto 1951 v smislu sklepov zvezne konference, ki se je vršila ob navzočnosti za-

Ti udarniki so z velikimi napori zgradili in postavili Tovarno učil v Crnomlju v obrat in dosegajo velike uspehe.

je postavil konkretni delovni načrt: dokončana upostavitve galvanizacije, postavitev objekta za precizno mehaniko, sušilnico lesa, strojnico s parno lokomobile, livarno, dograditev stanovanjskih objektov za delavce, dograditev kanalizacije in vodoovoda, dograditev gospodarskega poslopja. Če bo dopuščal čas, bo zgradil moderno pralnico in silos za žagavino. Clani delavskega sveta so si razdelili dolžnosti za reševanje dnevnih problemov pri proizvodnji. Sklenili so, da bo proizvodni plan vključil velikim oviram

stopnikov vseh proizvajalcev učil v FLRJ in zastopnikov vseh ministrstev za pravo ter zastopnikov zvezne vlade v Crnomlju 5. julija 1950.

Uspehi so se že pokazali in delovni kolektiv z veseljem nadaljuje dan za dnem borbo za dosego postavljenih nalog. Svoje uspehe je dokazal tudi na okrajni gospodarski razstavi v Crnomlju, ki vzbuja splošno zanimanje obiskovalcev za dosedaj tako malo poznano pa prepotrebno proizvodnjo učil.

Ob volitvah ljudske inšpekcije

Strom Slovenije volijo v osnovnih organizacijah OF ljudske inšpektorje. To so druge volitve, ki so izredne važnosti. Postati dober ljudski inšpektor pomeni, da mora biti brezpartijsko pravičen, nepristranski in nepopustljiv pri različnih napakah. Polje delovanja ljudske inšpekcije je silno široko. njo mora zanimati delo v Okrajnih magazinskih menzah itd., tudi praktično morajo znati na mestu reševati vsakovrstne pritožbe ljudi s strani organov ljudske oblasti. Kjer so ljudski inšpektorji v polni meri zainteresirani na stvari, lahko konkretno pomagajo pri delu KLO. Marsikdo se bo vpraševal, kaj je sploh ljudska inšpekcija in kakšni so njeni cilji. Cilj ljudske inšpekcije je v tem, da se približuje ljudem in učil prevzemati odgovornosti na posameznih področjih gospodarstva (tovarni, uslanov itd.). Delo ljudske inšpekcije si nekateri zamišljajo čisto napačno, ko vidijo v teh ljudeh zgolj ljudi, ki stikajo za vsem tistem in »ovajajo« vse tiste ljudi, ki grobo krše napram skupnosti. Taki in podobni grešniki vidijo v ljudskih inšpektorjih ova-duhe in ničvredneže, ki odpravljajo napake vseh tistih, ki nepošteno delajo. Prav govore nepoštenjaki, kajti ljudski inšpektorji so tisti organi, ki temeljito operejo delo vsakemu nepoštenjakoviču. Zal, da tudi mnogim oblastnim in političnim organom dolžnost ljudske inšpekcije ni povsem razumljiva. Zato so ljudske inšpektorje gledali precej zviška navzdol. Tudi razni izgovori, češ, da ljudski inšpektorji nimajo pravice zahtevati od raznih odgovornih funkcionarjev predvsem v tovarnah, podjetjih in ustanovah, zagovora za razne napake, razsipanje in brezžutno opravljanje z ljudskim premoženjem ne drže. Taki in podobni izgovori v jasni luči dokazujejo politično nezrelost in neznanje in kar je glavno strah jih je pred kontrolo in ljudmi, v čigar službi so. Slabost ljudskih inšpektorjev se ne sme pokazati v popuščanju. Vsaka nepravilnost se mora z mesta korenito razčistiti in brez usmiljenja kaznovati vse tiste, ki uničujejo ljudsko premoženje.

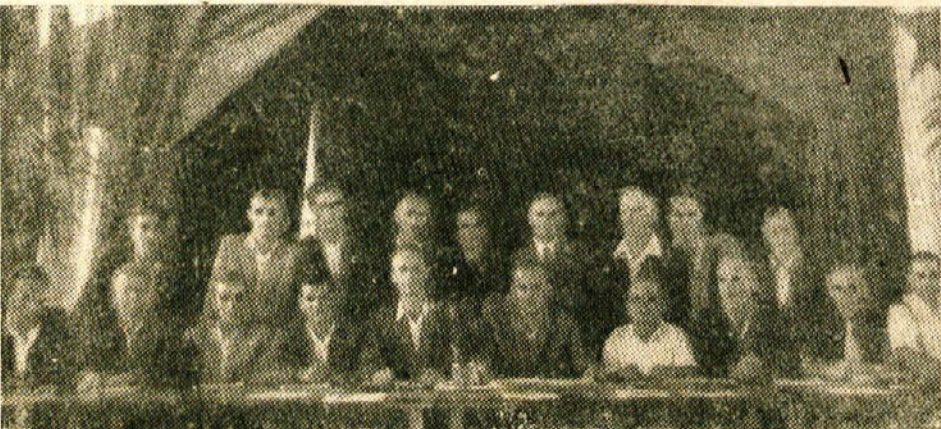
Čvrsta povezanost vodstvenih organov s splošno kontrolo ljudskih množic je le v korist njihovega dela, ker pomaga pritegovati najširše množice k reševanju skupnih nalog. Stalna zveza vodstev z vsemi osnovnimi najširšimi oblikami demokracije, posebno še z ljudsko inšpekcijo, je najboljše zagotovilo za revolucionarno borbo proti birokratizmu in samopešnosti.

Zaradi tega pada na novo izvoljene inšpektorje ravno v sedanjem času še posebno velika odgovornost in delo. Če pogledamo nazaj, je bilo delo proizvoljenih ljudskih inšpektorjev začetniško po metodi dela in je še sedaj enostavno, saj je čas emega leta izredno kratka doba za hitrejši razvoj. Treba je poudariti še to, da je delo ljudskih inšpektorjev prostovoljno in neplačano, kar zavisi od zavesti vsakega posameznika. Ljudska inšpekcija je naša originalna in popolnoma nova oblika množične kontrole, ki jo je rodil razvoj naše socialistične demokracije. Zato nismo ničesar kopirali ali podedovali, ne izkušenj, ne metod. Naši prvi odbori ljudskih inšpektorjev so se omejevali le na reševanje posameznih ekonomskih vprašanj, niso pa zajemali naš celotni ekonomski problem. Naloga bodočih ljudskih inšpektorjev bo ostro in hitro reševanje prehranbenega položaja ljudstva. V tem smislu bo potrebno posvetiti vso pažnjo, posebno na letošnji prehranbeni položaj. Zato bodi osnovna naloga vseh ljudskih inšpektorjev, da odločno rešujejo vsa vprašanja, ki se tičejo prehrane. Nič meni važna naloga je tudi ta, da je vsak ljudski inšpektor do kraja pošten, vester in da se ne briga za lastne koristi. Vsek se mora zavedati, da je v službi množic, da je poklican zato, da izboljšuje življenjsko raven vseh delovnih ljudi in da se do skrajnosti bori proti privilegijem, škodljivcem, delomrznem, špekulantom in saboterjem, povsod tam, kjer so ti na delu.

Ljudska inšpekcija mora postati množična organizacija. Da pa postane res množična in delovna, mora pokazati z delom tako, da bodo ljudje občutili njeno korist pri vsaki priložnosti. Delo ljudske inšpekcije se ne sme strogo omejiti samo na eno dejavnost, njeno delovanje mora biti splošno. Obsegati mora vse vrste dejavnosti (gospodarske, politično-upravne itd.). Vseled tega mora biti ljudska inšpekcija splošnega značaja in najbolj množična. **Sl. Hotko**

Pregled vinskega pridelka v vinskih hramih

Te dni je pregled vinskega pridelka po dolenskih vinskih gorah in hramih. Za posamezne vinske gorice je določena ura, kdaj pride pregledovalna komisija, kjer jo pričakujejo lastniki vinogradov. Na mestu samem se bo ugotovilo, koliko vina gre lastnikom za lastno uporabo in koliko ga bo treba oddati v skupne namene. Nekateri vinogradniki so že pred trgatvijo kontrahirali gotove količine vina. **G. D.**

Upravni odbor Tovarne učil v Crnomlju

Kmalu bodo volili nova vodstva v mladinskih aktivih

V statutu LMJ je člen, ki govori o volitvah v osnovna vodstva, oziroma v sekretariate aktivov. Kakor vsako leto, tako bomo tudi letos volili v sekretariate najboljše mladince, dobre organizatorje, skratka, vsak član mora stremeti za tem, da bodo člani sekretariata res najboljši mladinci.

Ko se razgovarjaš s posameznimi mladinci, ti pravijo: »V našem aktivu ni nobenega takega, da bi bil zmogel organizirati razna zanimiva dela, ki bi jih mladina z veseljem opravljala.« Seveda ga ni, če celoten aktiv miruje. Foglejte tovarišice s kakšnim delom spoznavamo dobre mladince. Sedaj v teh dneh je večinoma glavno delo po polju že končano. Dolge jesenske večere nemara ne bomo prespali ozir. neizkoriščeno preživljali. Zato se naj člani LM na svojih sestankih temeljito pogovorijo, kako bodo preživeli zimске večere. Kaj vse se da organizirati na vasi, v tovarni, v mestih in šoli, to najbolj ve sama mladina. Širok krog dela, ki ga zajema mladinska organizacija, je treba samo pravilno usmerjati in bo vse delo, ne samo med LM, ampak tudi med ostalimi organizacijami zelo poživilo. Organizirati razna predavanja o razvoju lokalnega gospodarstva, o živinoreji, poljedelstvu, čebelarstvu, o politični situaciji doma in v svetu, zdravstvena predavanja, zainteresirati čim širši krog ljudi v sodelovanju kulturne dejavnosti, izobraževalni tečaji, prireditve, pevski zbori, folklor, ljudska gledališča, organizirati si plesne vaje, čitalne krožke, ustanavljati razne krožke ljudske tehnike, igranje šaha, razne druge zabavne vzgojne igre itd. Kdo izmed starejših, oziroma staršev, ne bi bil ponosen, da se njegov sin ali hčerka uči dobro gospodariti, kateri mož ne bi bil vesel, da mu zna žena okusno skuhati, lepo in pravilno napraviti spodnje perilo (srajce) itd. Na kmetiji se vedno rabi razno orodje, ki se da tudi na preprost način napraviti: grablje, košare, urejevanje hlevov, svinjakov in ne vem še kaj. V Suhi Krajini imajo vsako leto pridne roke za pletenje iz ličkanja raznih cekrjev. Zakaj ne bi eden od najbolj spretnih, ki ima lep uspeh tako v kvaliteti kot v kvantiteti, učil tiste, ki imajo slabši uspeh.

Tu sem navedel samo nekaj takih primerov, ki se lahko iz njih razvije še marsikaj, kar nisem omenil. Vem, da si bodo poedinci mislili, da ni mogoče vsega tega napraviti. Seveda, da vse začni s tistim delom, s katerim boš imel največ uspeha pri vzgoji mladega rodu. Trdno sem prepričan, da bo mladina iz St. Jerneja najbolj zanimivo predavanje o sadjarstvu in splošnem gospodarjenju, vem pa tudi to, da ne bo pri kulturni dejavnosti stala na strani. Mladinski aktiv Hrušica, je skoro eno uro oddaljen od Stopič, tam se je preteklo zimo vršil izobraževalni tečaj, pa je 5 mladincev redno obiskovalo tečaj, tako se da tudi iz drugih krajev zainteresirati mladino. Ze vsa leta po osvoboditvi se naša Ljudska oblast bori proti nepismenosti ali polpismenosti, vse množične organizacije so dolžne, da naučijo slehernega našega človeka čitati in pisati. Spei se bo kdo našel pa bo dejal: »Pisati in čitati pa menda zna že vsak.« Ko bomo pa temeljito pregledali okoli sebe bomo

le našli takega, ki mu je treba dati vso pomoč, da se bo tudi on kulturno dvignil.

Skoraj bi mislil, da sem se odrgal od teme o kateri mislim pisati, vendar nisem mogel preko tega, če hočemo vsi člani LM, da bo naše delo plodnejše in da se bomo preko tega nalog pripravljali s tekmovanjem na volitve v sekretariate mladinskih aktivov. Vsi člani OK LMS po terenu temeljito

Splošna bolnica v Novem mestu pohvaljena

Splošna bolnica v Novem mestu je bila ocenjena v prvem polletju 1950 kot tretja najboljše zdravstvena ustanova v Sloveniji. Njen delovni kolektiv je prejel pohvalno diplomu in nagrado 25.000 dinarjev. Ob podelitvi diplome članom te človekoljubne sindikalne podružnice, je spregovorila predsednica sindikata, tov. Marta Slaparjeva tele besede, ki zgovorno povedo, kolika mora biti naša hvaležnost zdravnikom, strelnikom in uslužbencem Splošne bolnice v Novem mestu:

»Mnogokrat se primeri, da se v enem samem trenutku odpro vsa srca in skozi široka vrata lije duša na srce, usta in na jezik, tako da so si ljudje mahoma podobni kakor brat bratu, kakor bratje so si podobni v najglobljem pomenu!«

To so besede našega Ivana Cankarja, znanilca nove, velike dobe in te besede veljajo v neki meri za nas. Ko smo tako veseli in ponosni pohiteli semkaj, smo hipoma začutili, kako blizu smo si. Družijo nas: skupno delo, skupne dolžnosti in skrbi; danes pa si bratško delimo priznanje za naše uspehe.

Ni danes prvič naš delovni kolektiv deležen priznanja. Ponaša se že z dvema pohvalnimi diplomama, ki sta nam porok, da je naše delo proniknilo v široko javnost, da smo deležni zaslužnega priznanja, ter da nas prištevajo med najboljše zdravstvene ustanove v Sloveniji. To dejstvo nas navdaja z zadovoljstvom in nam daje moči in poleta za novo uspešno delo.

Naša sindikalna podružnica je čvrsto ukoreninjena in je zajela ves delovni kolektiv. Po smernicah osnovne partijske organizacije skrbi za ideološko vzgojo članstva. Na rednih masovnih in študijskih sestankih po grupah, ki jih je bilo v preteklem polletju 59, smo seznanili članstvo z različnimi vprašanji, z referatami petega kongresa, s političnimi pregledi pa smo bili vedno na tekočem o dogajanju pri nas in izven mej. Jasno nam je, da pravilna ideološka usmerjenost daje pravičen odnos do dela, do ljudi in do ljudske imovine.

Delo v naši ustanovi je težko, zahteva veliko požrtvovalnosti in nesebičnosti. V polni meri se zavedamo, kako potrebna nam je za izvedbo petletnega plana delovna sila; vsled tega se z vsemi močmi trudimo, da vrnemo obolelemu delavcu čimprej dragoceno zdravje in s tem sposobnost za nadaljnje delo. Marsikje se borimo z nedostatki, premostiti moramo veliko težav. Z neznatnimi sredstvi ustvarjamo čisto velika dela. Vedno nam pomaga zavest, da smo člani

prediskutirajte z vodstvi aktivov vse naloge in jim dajte vso pomoč, tako, da se bo vsak mladinec vzgajal v pravega ljubitelja naše socialistične domovine, da bo spoštoval svoje starše in starejše ljudi sploh, da bo aktiven pri tej naši veliki gospodarsko politični nalogi itd. Skratka rečeno: v organizaciji LM moramo vzgojiti zdrave, požrtvovalne, resni-coljubne ljudi.

Vsi skupaj se moramo zavedati tega, da živimo v času, ko vsi delovni ljudje Jugoslavije vodijo najtežjo borbo za zgraditev socializma in tudi socialističnega človeka.

skupnosti, kateri dolgujemo svoje najboljše moči.

Med uspehe štejemo prekvalifikacijski tečaj, ki ga je dovršilo trinajst gojencev. Uspeh tečaja je bil prav dober. K temu uspehu so pripomogli predvsem predavatelji, ki so s poljudnimi predavanji naredili snov zanimivo in dostopno. Nekateri člani sindikalne podružnice pa so individualno pomagali pri učenju in ponavljanju snovi, ter opravili namesto učencev dežurno službo. Danes se že kaže uspeh tega tečaja v tem, da se je znižal visoki preokurni delavnik na osem in pol do devet ur dnevno.

V počastitev osmega marca, prav tako praznika OF, volitev in 1. maja smo sprejeli obveznosti, ki so nam pomagale do uspeha. Te obveznosti smo 100% dosegli. Poleg prekomernega dela v ustanovi smo prispevali k splošnim nalogam OF. Delali smo prostovoljno za teden cest, pri sežnji drv, v tednu matere in otroka in v tednu rdečega križa.

Državne praznike proslavljamo v zavodu s kulturno umetniškim programom. Imamo svoj pevski zbor, ki nastopa pri proslavah v ustanovi in ki gostuje tudi po terenu. Na te proslave, kakor na študijske sestanke, važno tudi pokretne bolnike. Za kulturni in ideološki dvig bolnikov skrbimo tako, da bolniki prejemaajo dnevno časopisje, na porodniškem oddelku pa se mlade matere individualno vzgajajo v negi in prehrani dojenčka.

Pogumno štopamo po poti, ki nam jo je začrtala naša Partija, prvobornilnica in zmagovalka na gospodarskem, političnem in kulturnem polju. Ona nam daje čvrsto vero v

bodočnost in s svojim delom smo dokazali in hočemo dokazovati, da obsojamo nesramna dejanja naših klevetnikov. Naše delo naj jim bo naš odgovor!

Vsak uspeh, vsaka pohvala nas podžigata k novemu delu in zavest, da pomagamo graditi našo veliko, socialistično državo, nam je v največji pomoč!

Pohvala, denarna nagrada in pa sam govor tov. Marte Slaparjeve nam dokazujejo, da je Splošna bolnica v Novem mestu v pravih rokah. Vsestransko požrtvovanje, nesebičnost in pripravljenost, da vsi po vrsti darujejo bolnikom za njihovo zdravje vse svoje sile, tudi od nas vseh terja, da se jim v imenu vseh dosedanjih in bodočih bolnikov prav od srca zahvalimo!

Delo metliškega muzeja

Na gospodarski razstavi v Crnomlju je letos razstavljenih tudi nekaj starih predmetov, pripravljenih za belokranjski muzej v Metliki. Predmeti predstavljajo lončeno posodo, kar nam priča, da so se še najstarejši prebivalci Bele Krajine bavili z lončarstvom. Predmeti so izkopani pod gričkom Kučerom pri Grmu. Razstavljenih je tudi nekaj predmetov-okraskov iz kovine. V zbirki za muzej v Metliki je že precej stvari, ki bodo lahko nazorno prikazale gospodarski in kulturni razvoj v Beli Krajini. K ureditvi te zbirke največ prispeva profesor Dular v Metliki. Muzej bo kljub vsem težavam, ki jih ima muzejsko društvo pri pripravah za urejevanje prostorov in drugih stvari, odprt za deseto obletnico Osvobodilne fronte.

Največje težave ima društvo s prostori za muzej, ker je tudi v Metliki stanovanjska tiska. Sedaj ima v župnišču v dveh sobah shranjene predmete, kar ne ustreza za celoten muzej, posebno pa ne za partizanski oddelk, ki bi sam potreboval dve sobi. MLO bi moral čimprej dograditi stavbo, kjer naj bi bila gimnazija, ker bi tako muzej dobil potrebne prostore v gradu, kjer sta sedaj gimnazija in dijaški internat.

Za obletnico republike bo pa v Metliki razstava partizanskega tiska, ki naj bi med obiskovalci zbudila več zanimanja za sodelovanje pri otvortvi samega muzeja, predvsem naj bi vzpodbudila mizarske mojstre in druge, da bi svoje obljube do muzejskega društva čimprej izpolnili.

Regina

OB PRIPRAVAH NA 10LETNICO OSVOBODILNE FRONTE

Prav vse se pripravlja na dostojno proslavo desetletnice naše zmagovite Osvobodilne fronte. Tudi mi ne bomo zaostajali za njimi, kajti naše delo je še posebne važnosti za prevzgojo delovnega človeka.

Tekmovanje kot oblika našega dela je tudi nas pognalo v delavnost. Zato napovedujemo tekmovalje gledališčem v Kočevju, Trebnjem, Metliki in Krškem v naslednjih točkah:

1. kdo bo imel več dobro pripravljenih premier in nastopov,
2. kdo bo imel več predstav izven okrajnega mesta,
3. kdo bo dosegel višjo umetniško popolnost,
4. kdo bo imel več uspehov v študiju v strokovnem, političnem in gospodarskem pogledu.

Svetujemo tudi ostalim odrom v našem okraju, da pričnejo s tekmovaljem med seboj, da nas bo 10letnica OF našla pripravljene za svoj praznik.

GLEDALIŠČE NOVO MESTO

Jože Bon:

Beli kaplan in njegov ministrant

O bog, lahko si misliš, da je bila moja misel in ljubezen skoraj vedno pri njem. Vsaka vest o njem, da je živ in da je junak, mi je prinesla sonce v srce. K tebi sem se takrat zatekla, doma v kotu pod križem ali pa v cerkvi pred oltarjem. Srce mi je vriskalo od sreče in moja zahvala tebi je bila neizmerna. Poznaš me tudi kot mater, ki je bila pripravljena na najhujše. Prosilna sem te le to, da bi umrl hitre smrti, če že mora, in s tvojim imenom v duši.

Ne vem zakaj, vedno se mi je tesnoba oprijemala srca, ko sem te ob molitvi gledala. Zdelo se mi je, da moraš spregovoriti, da moraš na mojo skrb in ljubezen odgovoriti. Tvoj molk, tvoj nepremični obraz me je spravljal v težko skrb...

Pot mojega fanta — tvojega služabnika, ministranta kaplana Sinkarja, mi je vedno lebdela pred očmi. Ob večerih so imeli navado prihajati k meni partizani. Lojzetovi prijatelji. Prinašali so mi vesti o otroku. Ko sem jih stregla, sem čutila, da strežem svojim otrokom. Tako preprosti so bili in če mi verjameš ali ne, tudi tebe so se včasih spomnili. Komaj dva meseca je bil v borbi in že toliko junoških dejanj sem čula o njem. V Žužemberku, na Brezovi rebri...

Prišel pa je tisti večer. Julija 1942. leta je bilo...

Zvonjenje je skoraj utihnilo. Komaj slišno

je plaval odmev pesmi iz zvonika v dolino, nad katero je še vedno divjal vihar. Kastelko je zabolelo srce. Mislija je, da bo umrla ob spominu na tisti večer, ko je bila sama z možem doma v hiši. Z rožnim vencem v rokah je klečala pod križem in se pomenkovala z bogom, kot je imela to skoraj vsak večer navado.

Nekdo je rahlo potrkal na okno. Misleč, da so partizani, je na tiho odprla okno, še prej privlajala petrolejko. Pod oknom je zagledala Lojzetovega prijatelja, ki je bil skupaj z njim v Gubčevi brigadi.

Povebila ga je v hišo.

— Nocoj ne, — ji je odgovoril partizan. — Ne prestrašite se, Lojze je ranjen in bi rad z vami govoril! —

Zavita v koc, je hitela skozi noč. Daleč je sledila Lojzetovemu prijatelju, vse tja do Zaloga, kjer je našla na zemlji ležečega otroka. Sklonila se je nad njim. Lojze jo je spoznal. S tihiimi besedami ji je povedal, da je ranjen in da ga je zaklal mirnopedski kaplan Sinkar.

Potem so ga odpeljali v bolnico na Brezovo reber, kjer je kmalu umrl. Opetekajoč, se je mati vračala domov. Zjutraj je hitela v dolino k prvi maši. Razboleno srce od žalosti in od strašnega spoznanja se je vsa stresla, ko je zagledala pred oltarjem kaplana Sinkarja. Za trenutek, za hip, komaj za dva-tri

utripe srca, je pred očmi imela sliko, ki ji je tolikokrat prinašala srečo in sladek up v srce: svojega sina kot ministranta. Slika se je razblinila, ko je zagledala kaplana Sinkarja, morilca svojega Lojzeta, kako pred oltarjem povzdiguje monširanco. Pred očmi ji je krvavo zaplesalo in zdelo se ji je, da krvave kaplanove roke grabijo po vsej cerkvi. Nezavestno so jo odnesli iz cerkve...

Doma je našla moža. Brez besed sta govorila z očmi. Razočaranje je spremenilo njuno hišo v dom žalosti, v dom spomina na krvavo julijsko noč, ko je beli kaplan dvignil nož nad svojega ministranta, ki ni nič drugega storil, kot to, da je kljub veri v boga spoznal, da je edino prava pot, pot borbe proti okupatorju.

Poslednji odmevi zvona iz šentjurskega zvonika so se zgubljali s poslednjim grmenjem, ki je zapuščalo prijazno dolino. Cerkovnica je premočena odhajala v hišo, kjer je našla svojega moža zamišljenega. Na zidu, poleg postelje, je zrl iz okvira njen sin Lojze. Mlad, obetajoč in pošten obraz mladeniča je zrl materi v oči. Materini klic po otroku so bili tako prepojeni s hrepenenjem in ljubeznijo, da se je starki zdelo, da otrok za vedno mrtev, le spomin nanj bo vedno živel v njenem srcu in v srcu vseh nas, ki nam je svoboda vse.

Kastelki je spaval pogled na križ v kot, na križ pod katerim je toliko preklečala in pod katerim je bilo izmoljenih toliko prošenj in zahval. Mrzlo zroč v križanega, ji je srce znova zahtevalo, da nepremična usta spregovore.

Križani pa je molčal, kot vedno molči in ne bo nikoli odgovoril na starkino prošnjo.

Suhljata žena cerkovnika Kastelica v St. Jurju pri Mirni peči se je na pragu hiše prekrizala. Blisk ji je osvetlil blede obraz in preteče grmenje je spremjalo njen korak v cerkev, kjer je potegnila za vrvi in zavzvonila avemarijo. Nevihta se je stopnjevala in prebivalci St. Jurja so se čudili v hišah cerkvnici, ki je kljub besnenju narave ta večer tako dolgo zvonila.

Zvonjenje se je strahotno odražalo v nevihti. Zdelo se je, da je v pesmi zvonov te male vasice obtožba, žalost in obup ženice, ki je tako nesrečno zgubila med vojno svojega sina. Zvonjenje ni bilo konca. Kastelka se je razgovarjala z bogom.

Po obrazu so se ji nizale solze, ko je tiho govorila in neusmiljeno obtoževala:

»Bog — ti veš kako rada sem ga imela. Moje srce se je veselilo vsakega njegovega koraka, vsakega dejanja. Ko sem ga ob jutrih gledala, kako je tekkel po dolinici v Mirno peč, da streže kaplanu pri maši, sem ga videla v duhu, kako bo tudi on enkrat, prav tako kot kaplan Sinkar, služil le tebi! Bila sem najsmrečnejša mati daleč naokoli.

Z vojno se je zagnezidil v moje srce strah za tega otroka in ko je majaj leta 1942 povedal, da odhaja v borbo proti okupatorju, sem zajokala, nisem pa bila obupana. Sovražnikovo početje se mi je zagnusilo in sem bila skoraj srečna ob misli, da bo tudi moj sin, moj Lojze, med junaki. Da pa me je bolelo srce ob njegovem odhodu, veš dobro, saj so me že od nekdanj učili, da ti vse veš in vse vidiš. S tvojim imenom na ustih sem ga blagoslovila in mu dala križ za na pot. Okrog vratu sem mu ga obesila, privezanega na preprosto vrstico.

ODPRAVIMO NEPRAVILNOSTI

K članku »Zahtevamo pošteno poslovanje«, objavljenem v št. 34, v katerem pisec žigosa razne nepravilnosti in svojstvene navage v nekaterih trgovskih poslovanjih v okraju Trebnje, bi bilo še marsikaj dodati. V dopolnitev članka pa le par ocvirkov.

Uslužbenstvo naše trgovske mreže je, izvzemši nekaj redkih izjem, zelo neprijazno in neuslužno. Dogodi se, da včasih lahko čakaš v trg. prostoru po deset minut ali še celo več, da si vprašan, kaj želiš, kajti uslužbenec ali uslužbenka je morala kramljati s poznanostjo. Ko te vendar »blagovolje« ogovorijo, so odgovori osorni in kratki. n. pr. nimamo, pride itd.

Glede delitve garantirane preskrbe moras biti vedno na preži, sicer zamudiš in lahko potem čakaš. So primeri, da uslužbenec na vprašanje, kdaj se bo delilo to ali ono, odvrne: »Jutri.« Četrto ure po tem pa se razpečavanje iskanega predmeta že prične in ko se zgleda naslednji dan, izveš, da se je delilo že prejšnji dan in da je za sedaj zaloga pošla. Dogaja se tudi, da se danes deli moka, jutri sladkor, en dan kasneje maslo, itd. Vprašamo, zakaj ne vse hkrati? Kaj se uslužbenec ne zavedajo, da ljudstvo nima časa stati vsak dan v trgovini. Čuden način prodaje se vrši s kavinim nadomestkom in kvasom. En sam človek, ali družina, dven članov dobi vsakega po en zavojček, družina šestih članov pa ravno tako samo en zavojček kavinega nadomestka, kvasa pa samo za par dinarjev. Takih in sličnih primerov je po vsem trebnjskem okraju polno. Ko se je pretekli teden delila moka, so eni dobili samo rženo in enotno moko, oni pa, ki so prišli bolj kasno, pa samo belo moko. Kaj ne bi mogli tudi prvim privoščiti po par kg bele moke in bi dobili vsi enako. Tudi ta primer kaže, da pri naši trgovini ni nekaj v redu.

Da se mesnica v Trebnjem razlikuje od mesnic v drugih okrajih, je samo ob sebi umevno. Enkrat se deli meso prve dni v tednu, drugič zopet ob sobotah in še to le po par ur. Zakaj ne bi bila mesnica odprta ves dan, da se uslužbenec in gospodinjama ne bi bilo treba drenjati pred mesnico po par ur, ker bi se sicer vsi lahko zvrstili brez prekomernega čakanja. Na vsak način bi se moralo pričeti s prodajo mesa najkasneje že ob šesti uri zjutraj in ne šele po sedmi uri. Menze in gostinski obrati naj bi ne nabavljali mesa v času, ko se deli drugim upravičencem, ker povzročajo to zastoj in nepotreben čakanje množic pred mesnico. Tudi sekanje mesa ne kaže, da je razdeljevalec poklicni mesar. Meso je tudi često po-

valjano in umazano. Ako pa hočeš izbrati kak kos, ki si ga želiš in je na razpolago, se jih nabereš kot berač uši — odvisen si od samovolje prodajalca. Ko bi morali kupovati meso na tak način in stati v vrsti, odnoso drenjati se tudi tisti, ki jih ni nikoli videti pred mesnico v vrsti, meso pa vendar jedo. Bi morda vse te nevednosti in napake bile že odpravljene.

Gostinsko podjetje »Putnik« (le čemu v Trebnjem »Putnik«? Slovensko se pravi Potnik. »Putnik« je za Jugosl. organizacijo za promet) v Trebnjem pač popolnoma neopravičeno nosi to ime. To gost. podjetje je nekaj posebnega. Prostora sta malokdaj očiščena tako, kot bi morala biti, zračena slabo. Uslužbeni neprijazni, postrežba pa kot svojčas na kakšnem žeganju. Da gostu juha bolj diši, si strežnica spotoma v njej namaka prste. Točajka površno in malomarno izpira posodo. Zlasti kadar se toči pivo, je voda, v kateri izpira vrčke, po navadi tako penasta. Da meniš, da izpira v pivu samem. Ako ne prideš točno ob uri, ostanesh lahko lačen. Pijača pa je malokdaj prida.

Tako v trgovinah kot v gostinskih obratih in mesnici bi se morali ravnati po izreku »Mi služimo narodu!« S tem bi bil prepričan marsikaj preprič med strankami in odpadlo bi zabavljanje, ki je marsikdaj opravičeno. Poslovanje naj bi se vršilo nepristransko, pravično in v zadovoljstvo potrošnikov. Treba bi bilo le dobre volje in malo več obzira do soljudi. Tako pa ni samo v Trebnjem, ampak tudi drugod v okraju.

Trebnje, ki je sedež uradov, bi moralo tudi malo bolj paziti na čistočo; zdaj leži skoro za vsakim vogalom polno nesnage in raznih odpadkov, ki tamkaj gnijejo in širijo smrad. Čistilka »Doma ljudske prosvete« s tresa smeti kar na cesto pred vhodna vrata. Na tujce, ki jih je v Trebnjem vedno dovolj, napravlja ta nečistoča zelo slab vtis.

Gostinsko podjetje in KLO bi morala priskrbeti tudi več postelj za prenočevanje tujcev in po službeni potrebi v Trebnjem se mudečih ljudi. V tem pogledu se do sedaj še ni ničesar ukrenilo, čeprav je znano, da morajo uradne osebe dostikrat prenočevati v sosednih krajih ali pa se vračati prenočevati domov v Ljubljano. Na tak način se izgubi precej časa in podraži službeni opravki, ker se mora vršiti dalje časa, kot bi bilo sicer potrebno.

Bilo bi še marsikaj omembe vredno, pa za enkrat bo z odpravo teh nedostatkov, ako bo to opozorilo sploh kaj zaleglo — dovolj opravka. S. P.

FIZKULTURA IN SPORT

ATLETIKA V NOVEM MESTU

Atletični SD Krke iz Novega mesta so letos dosegli v atletiki največji uspeh, odkar se goji ta športna panoga v dolenski prestolnici. Dokazali so, da se s smotrnim delom in z rednim obiskom treningov da marsikaj doseči. Kljub temu, da društvo nima primernega tekašča in ostalih naprav, je uspeh bil velik. Nihče od vseh enajstih društev, ki so letos z našimi atleti tekmovali v republiški atletski ligi, nima samo 200 m dolgega tekašča in to ilovnatoga ter začrtanega na nogometnem igrišču. Vsak najmanjši dež nam je igrišče tako zmehčal, da nam je bila vadba za daljši čas onemogočena. Toda naši atleti niso obupali. Kadar ni bilo mogoče vaditi na igrišču, si jih lahko opazil na treningu ob Krki ali okrog Grma. Vsi atleti in tudi ostala mladina je pripravljena pomagati pri izgradnji primernega igrišča, toda komisija strokovnjakov, ki je prišla že dvakrat iz Ljubljane, še do danes ni našla primernega prostora. Res je čudno, da vsa Dolenska še danes nima primernega atletskega igrišča; zanimanje za atletiko pa je vsak dan večje. Koliko bi imeli novih pristašev atletike, ako bi jim lahko nudili primerno igrišče in ostale atletske naprave. Šele takrat bi lahko rekli, da je atletika postala res množična, kar v resnici tudi zasluži.

S pripravami za letošnjo atletsko sezono, so naši atleti začeli že zgodaj. V mesecu marcu in aprilu, se je vršila vadba krosa, za kar imamo v okolici Novega mesta obilo lepih terenov. V mesecu aprilu je bilo uspešno izvršeno tudi okrajno prvenstvo v krosu, ki se je vršilo v St. Petru. Udeležba je bila številna, nastopili so tudi atleti iz raznih krajev našega okraja. Na tem prvenstvu smo odkrili nekatere dobre atlete, ki so takrat prvič nastopili. Zmagovalci prvenstva so bili za svoj trud nagradjeni z različnimi športnimi potrebščinami.

Po tem tekmovalju so atleti začeli z redno vadbo na stadionu. V mesecu maju smo izvedli večje tekmovalje v atletiki, v zvezi s prvenstvom gimnazije. Na tem tekmovalju, na katerem so poleg moških nastopile tudi ženske, je pri moških dosegel največji uspeh Luka Dolenc, ki je trenutno še pri vojaki, koder uspešno nastopa ravno v atletiki, na raznih armijskih tekmovaljih. Ako bi imeli Dolenca pri tekmovalju v republiški ligi, bi se gotovo borili za prvenstvo.

V sredi poletja, ko je bila večina naše mladine odsotna, se niso vršili redni treningi. Z rednimi treningi smo začeli zopet v sredini meseca avgusta. Pred nami je bilo takrat tekmovalje v drugem kolu atletske republiške lige. V naši skupini so bili določeni poleg nas še: Brežice, Kovinar iz Maribora ter Fužinar iz Guštanja. To tekmovalje je moralo izvršiti vsako društvo na svojem igrišču. Najboljše društvo, ki je po finskih tablicah doseglo največ točk, se je plasiralo v finale. Naši atleti so na tem tekmovalju zbrali 8809 točk in dosegli vstop v finalno tekmovalje, ki se je vršilo dne 15. oktobra v Ljubljani.

Tekmovalje v Novem mestu je pokazalo, da imamo nekaj dobrih atletov, od katerih smemo pričakovati na finalnem tekmovalju v Ljubljani najboljši uspeh. Nismo se zmotili. Lenart je v teku na 3 km. premagal vse svoje nasprotnike, med njimi Bručana in svojega trenerja Glonarja, ki sta bila tik pred vojno balkanska prvaka v krosu v Carigradu, ter Lisizzo enega med današnjimi najboljšimi tekači na daljših progah.

Pred finalnim tekmovaljem, so se vršili treningi vsak dan, da bo moštvo, katero bo nastopilo v Ljubljani, v najboljši formi. Treba je bilo še marsikaj popraviti, enemu start, drugemu odziv, tretjemu pravilen ritem itd.

V Adlešičih je zagorela elektrika. Na belokranjski gospodarski razstavi, ki je bila v času od 15. do 25. oktobra nameščena v črnomeljskem Domu ljudske prosvete, je DES razstavila tudi grafikon, s katerim je nazorno prikazala elektrifikacijo belokranjskih vasi v vseh povojnih letih. Grafikon je bil zgovorna priča, koliko je bilo v tem pogledu storjenega v Beli Krajini v kratkem povojnem času. Od vseh večjih krajev le Adlešiči še niso bili elektrificirani. Pred dnevi pa so tudi v Adlešičih zagorele prve električne žarnice. Za Adlešičane je bil to v resnici velik praznik. Za pridobitev manjkajočega materiala pri elektrifikaciji Adlešič se je zelo zavzel tudi tamošnji ravnatelj nižje gimnazije tov. Dušan Muc, ki je danes skupno z Adlešičani lahko ponosen na novo delovno zmagovito Belokranjce. Ko bo kraj povezan s Črnomljem tudi z avtobusno zvezo, za kar so vse priprave že v teku, bodo tudi Adlešičani v gospodarskem in kulturnem življenju tesneje povezani s političnim in kulturnim centrom Bele Krajine. —c.

Finalnega tekmovalja, ki se je vršilo za naše atlete v Ljubljani, so se udeležili še atleti Enotnosti II., Domžal, Kamnika in Gregorčiča z Jesenic. Ostala društva pa so na isti dan tekmovala v Mariboru.

Naši atleti so se v Ljubljani borili za čim boljše uspeh. V celoti bi lahko pohvalili vse, kajti vsi so se trudili, da bi zbrali čim več točk. Dosegli so sledeča mesta in rezultate:

100 m: 8. Pate 12,7, 9. Kordiš 12,8.
Višina: 6. Rodič 155, 7. Smalc 155.
Disk: 3. Dobovšek 31,55, 9. Romih 23,38.
4 x 100 m: 4. Krka 51,0.
3000 m: 1. Lenart 9:22,1, 5. Glonar 10:01,1.
800 m: 2. Petre 2:11,2, 6. Mihečič 2:20,6.
Daljina: 5. Rodič 5,45, 7. Smalc 5,17.
400 m: 7. Blatnik 59,5, 8. Krhin 59,8.
Krogla: 8. Dobovšek 8,41, 9. Romih 8,20.
Kopje: 5. Rodič 39,86, 8. Pete 34,89.

Številno občinstvo, ki se je ta dan zbralo na lepo urejenem atletskem igrišču v Ljubljani, se je kaj kmalu začelo zanimati in končno tudi navijati za atlete Krke. Povsod si slišal pogovor o atletih Krke; niso mogli verjeti našemu uspehu. Občinstvo je iskalo zelene drese, v katere so bili enotno oblečeni naši tekmovalci. Višek zanimanja je vzbudil Lenart z zmago na 3 km, s katero je tudi dosegel največ točk na tem tekmovalju. Po njegovi zmagi smo prišli tedaj v vodstvo na tekmovalju. Atletski strokovnjaki so se začeli takoj zanimati za Lenarta. Vpraševali so kako trenira in kaj dela. Ko so zvedeli, da je dijak, so takoj vprašali, kdaj pride na študij v Ljubljano.

Mladi Kordiš, katerega smo odkrili na gimnazijskem tekmovalju v sprintu in na katerega smo polagali veliko nade za uspešen nastop v teku na 100 m, ni mogel izpolniti naša pričakovanja. Bila je to za njega prva velika prireditev, poleg vsega tega pa je starterju tudi trikrat odpovedala pištola in tako se je mladi fant, ko je bilo treba v četrti zares teči, komaj znašel. Naš atlet Peire je v teku na 800 m po hudi borbi zmagal v svoji skupini, v skupni oceni pa je prišel na drugo mesto. Pohvalili bi lahko tudi naša tekača na 400 m, ki sta prvič tekla to progo. V vsestrana atleta se razvijata Rodič in novinec Pate. V metanju kopja smo veliko računali na Pateta, toda ni navajen metati kopja iz aluminija. Prof. Dobovšku se pozna, da že dolgo časa meče disk, toda nima prilike za trening in bi gotovo zasedel boljše mesto od tretjega.

V končnem plasmanu, v katerem se štejejo tudi rezultati finalnega tekmovalja v Mariboru, pa je SD Krka dosegla osmo mesto. Na prvem mestu je Enotnost II., kar pa po našem mnenju ni pravilno, njim so se štele točke iz predtekmovalja in ne iz finalnega, kar bi bilo vsekakor pravilneje. Tudi z nekaterimi ostalimi društvi so naredili isto.

Po finalnem tekmovalju v Ljubljani je zastopnik AZS obljubil, da bo prihodnje leto v mesecu maju nastopila v Novem mestu delavska atletska reprezentanca iz Trsta, povratni dvoboj pa je bil predviden v mesecu septembru. Tako čakajo naše atlete prihodnje leto važna in težka srečanja, za katera se bo treba preko zime temeljito pripraviti. Narejen je že program dela za celo zimo in tako ne bomo prekinili z delom. Naša oblast, ki ima veliko razumevanje za razvoj športa, pa nam mora pomagati, da bomo čimprej našli in zgradili pravilno športno igrišče, kajti brez tega ni mogoče računati na še večje uspehe v atletiki.

Glonar Jože

Objave

Odvetnik Dr. DUSAN SMODEJ je preselil odvetniško pisarno v Novem mestu iz hotela Metropol v hišo nasproti: Ljubljanska cesta 25, pritličje.

GLEDALISCE

Torek 7. nov. Goldoni: Lažnivec.
Četrtek 9. nov. Goldoni: Lažnivec.

KAJ BOMO GLEDALI V NOVOMESKEM KINU?

Od 3. do 6. novembra nemško komedijo »Katica«.
Od 7. do 9. novembra sovjetski film »Zlati ključek«.
Od 10. do 13. novembra angleški film »Sarabanda«.

KONCERT

Sreda 8. nov. koncert solistov Slovenske filharmonije.

V soboto, 11. nov. 1950, bo ob 19. uri

OBCNI ZBOR

SKUD »DUSAN JEREB«, NOVO MESTO v dvorani Sindikalnega doma

PIŠEJO NAM

IZOBRAZEVALNI TECAJ V BELI KRAJINI

Delovno učiteljsvo Bele Krajine se pripravlja na otvoritev Izobraževalnih tečajev za našo mladino in tudi za starejše tovarišice in tovariše, ki se žele v tečajih naučiti vsega tistega, kar jim vojni in predvojni čas ni nudil. Za kulturno prosvetni dvig Bele Krajine se po vseh večjih krajih Bele Krajine, zlasti pa v krajih, kjer delujejo novoustanovljene nižje gimnazije, pravkar zbirajo v Izobraževalne tečaje kmečki sinovi in hčere, ki vedo, da bodo le z znanjem zmogni premagovati težave vsakdanjega življenja. Pišejo nam, da bodo tečajji pričeli s svojim delom v prvih dneh novembra in sicer v Semiču, Suhorju, Metliki, Črnomlju, Podzemlju, Gradcu, Adlešičih in na Vinici, pa tudi po drugih manjših krajih. Pozdravljamo stremljenje naše mladine po izpolnitvi znanja in ji želimo v Izobraževalnih tečajih mnogo uspeha. —c.

RODITELJSKI SESTANEK NA NIZJI GIMNAZIJI V DOL. TOPLICAH

S šolskim letom 1950/51 je bila dosedanja sedemletna šola preobnovana v drž. nižjo gimnazijo, katero obiskuje 122 dijakov. V to gimnazijo so vključeni dijaki iz šolskih okolišev poleg Dol. Toplic tudi iz Vavte vasi, Soteske, Poljan in Gor. Sušic. Za oddaljenejši dijake se pripravlja internat, ki bo v nekaj dneh pripravljen sprejeti dijake v oskrbo.

Ravnateljstvo gimnazije je v nedeljo 15. oktobra sklicalo roditeljski sestanek, da se pogovori s starši glede vzgoje dijakov, ki obiskujejo tukajšnjo gimnazijo. Odziv staršev je bil sicer dovoljen, vendar bi moral biti z ozirom na važen razgovor s starši bolje obiskan. Starši so zelo pazljivo sledili izvajanjem ravnatelja, ki je v svojem govoru dajal nasvete, kako naj dom skrbni za napredek dijakov, glede reda in pazljivosti v šoli, skrbi, da se dijaki doma uče in redno izdelujejo domače naloge itd. Po govoru in nasvetih ravnatelja so podajali svoje izjave

starši, želeli potrebnih nasvetov ter stavili razna vprašanja, na katera so odgovarjali predmetni učitelji in razredniki. Navzoči starši so z željo, da bi se roditeljski sestanki še vršili, kar je ravnatelj obljubil ter povabil starše, da se sestankom redno in polnoštevilno udeležujejo. Vršili se bodo tudi sestanki za posamezne razrede, pri katerih bodo starši dobili točno sliko učnih uspehov svojih otrok. Ze ta prvi roditeljski sestanek je pokazal važnost sestajanja staršev z učitelji, kar bo gotovo pripomoglo k boljšim učnim uspehom. G. D.

ZDRAVSTVENA AMBULANTA V ADLEŠIČIH

— NOVA PRIDOBITEV BELOKRANJCEV

Skrb naše ljudske oblasti za izboljšanje sanitarnih razmer v Beli Krajini v povojnem času je našim rojakom ob beli Kolpi znana, saj je stanje v marsičem boljše, kakor je bilo v stari Jugoslaviji, ko so protiljudski režimi pozabljali na odmaknjeno Belo Krajino. Razen dveh zdravnikov, od katerih je eden ordiniral v Metliki, drugi pa v Črnomlju, je vse obsežno področje Bele Krajine bilo v zdravstvenem pogledu nekontrolirano. Zato tudi ni bilo nič čudnega, če so v letih pred vojno razsajale po belokranjskih vaseh razne epidemične bolezni, kakor tifus, griža, škrlatinka in davica.

Danes ima Bela Krajina v Metliki enega zdravnika in Zdravstveni dom, v Črnomlju dva zdravnika in Zdravstveni dom z zobno ambulanto in röntgensko postajo, zdravstveni ambulanti pa v Starem trgu ob Kolpi in v Semiču. Pravkar pa je sanitarna služba organizirala zdravstveno ambulanto tudi v Adlešičih, ki so 12 km oddaljeni od Črnomlja. Adlešička zdravstvena ambulanta ima svojo lekarno in stalno medicinsko sestro, vsako soboto pa zdravniško ordinacijo, ki jo izvršuje zdravnica dr. Senegačnikova iz Črnomlja. Ljudstvo v Adlešičih in oddaljenih vaseh pozdravlja ta ukrep naše ljudske oblasti. —c.